

Der Deutschordenstaat Preussen in der polnischen Geschichtsschreibung der Gegenwart, hrsg. von Udo Arnold und Marian Biskup, N. G. Elwert, Marburg 1982, ss. X, 278.

Uwaga, z jaką specjaliści dziejów krzyżactwa śledzą polskie badania w tej dziedzinie, umożliwiła przy współudziale wybitnego naszego znawcy zagadnienia wydanie w RFN zbioru 9 studiów ośmiu polskich specjalistów drukowanych uprzednio w kraju, a dla celów przekładu uzupełnionych i zaktualizowanych (stan na rok 1979). Są to teksty: M. Biskupa rozważania nad stanem badań nad państwem zakonnym (z 1976 r.), H. Łowmiańskiego o roli zakonów rycerskich nad Bałtykiem w XIII-XIV w. (z 1973), B. Zientary o polityce pruskiej Henryka Brodatego (z 1976), J. Powierskiego traktujący o polityce pruskiej książąt pomorskich (z 1965-1968), G. Labudy o źródłach kroniki Piotra Dusburga (z 1971), H. Chłopockiej nt. waloru historiograficznego zeznań świadków w procesach polsko-krzyżackich (z 1967), Z. N. Nowaka o zabiegach wokół utworzenia uniwersytetu w Chełmnie w XIV-XV w. (z 1966), K. Górskiego o narodzinach reprezentacji stanowej szlachty w Prusach XV w. (z 1968), wreszcie M. Biskupa o powinnościach pańszczyźnianych pruskich chłopów-czynszowników w pierwszej połowie XV w. (z 1962). Tom otwiera krótki wstęp wydawców, uzupełniają zaś zwięzły indeks osobowo-geograficzny oraz biogramy autorów łącznie z wykazem najważniejszych prac.

S.R.

V. T. Pašuto, B. N. Florja, A. L. Choroškievič, *Drevnierusskoje nasledije i istoričeskie sud'by vostočnogo Slavjanstva*, Iz. Nauka, Moskwa 1982, ss. 264. *Kijevskaja Rus' i istoričeskie sud'by vostočnych Slovan — K 1500-letiju Kijeva*.

Trójka autorów, znanych specjalistów historii ludów Rusi i Rosji oraz ich związków z sąsiadami, podejmuje w trzech studiach problem wpływu tradycji wspólnego bytowania w ramach Rusi kijowskiej na dalsze losy Ukraińców i Białorusinów w czasach formowania się kontynuatora tradycji staroruskich — imperium rosyjskiego. V. T. Pašuto (s. 7-68) dokonuje jak gdyby całościowego przeglądu zasygnalizowanych problemów. A. L. Choroškievič odtwarza obraz ustroju społeczno-politycznego oraz kulturowy ziem Ukrainy i Białorusi między XIV a XVI w. Wreszcie B. N. Florja rozważa niełatwe problemy funkcji staroruskiej spuścizny kulturowej w ruchach wyzwoleniczych rzeczonych ziem w XVII w. oraz ich stosunku do cesarstwa. Choć syntetyczne w swej istocie, wywody autorów oparte są na obszernie cytowanym materiale źródeł oraz literaturze przedmiotu.

S.R.

Parliaments, Estates and Representation — Parliaments, Etats et Représentation, ed. by J. Rogister, published for the International Commission for the History of Representative and Parliamentary Institutions by Pageant Publishing, London, vol. I (1981), ss. 190, vol. II (1982), ss. 192.

Na walnym zgromadzeniu *Commission Internationale pour l'Histoire des Assemblées d'Etats* odbytym w 1980 r. w czasie XV Międzynarodowego Kongresu Nauk Historycznych w Bukareszcie poinformowano zebranych, iż *Commission*

przystępuje do publikacji własnego periodyku. Ma on w pewnym sensie zastąpić dotychczasową serię „*Etudes Présentées à la Commission...*” (w latach 1937 - 1977 blisko 60 tomów). Ta ostatnia, animowana przede wszystkim przez uczonych belgijskich, w szczególności profesorów E. Lousse'a i H. van Nuffela, wobec ich wycofania się z aktywnej działalności w *Commission*, znalazła się bez podstaw materialnych dla dalszej egzystencji.

Redaktorem nowego czasopisma został John Rogister z Uniwersytetu w Durham (W. Brytania), członek biura *Commission*, odpowiedzialny za sprawy wydawnicze. Do komitetu redakcyjnego weszli ponadto H. G. Koenigsberger (Uniwersytet Londyński — prezes *Commission*), R. Pilorgé (Uniwersytet w Amiens), skarbnik komisji, oraz dwaj jej wiceprezesi V. Georgesco (Rumuńska Akademia Nauk) i T. N. Bisson (Uniwersytet Berkeley). Każdy tom składa się z dwu zeszytów wydawanych w czerwcu i grudniu każdego roku, zaopatrzonych w ciągłą dla danego tomu numerację stron. Koszt tomu w prenumeracie 40 dolarów USA, zaś pojedynczego zeszytu 25. Członkowie *Commission*, opłacający regularnie składki (wynosi ona obecnie 25 dolarów USA), otrzymują tomy bez dodatkowej dopłaty.

Sporo miejsca w poszczególnych zeszytach zajmują studia będące przeważnie rozwiniętą formą referatów wygłaszanych na dorocznych spotkaniach (obecnie publikowane stanowią pokłosie spotkań z lat 1976 i 1977). Ponadto na paru ostatnich stronach każdego zeszytu, nie wyłączając wewnętrznej strony okładki, drukowane są informacje na temat działalności *Commission*.

W czterech opublikowanych dotąd zeszytach szczególnie interesujące, ze względu na ogólniejszy charakter, zdają się teksty następujących autorów: A. Marongiu — rozważania nad postępowaniem badań prowadzonych przez *Commission* poczynając od roku 1955, kiedy to na Kongresie w Rzymie przedstawiono po raz ostatni systematyczny przegląd stanu badań nad dziejami stanów i parlamentaryzmu pióra H. Cam, A. Marongiu i G. Stöckla (II, 2, po franc.); V. Georgesco — refleksje metodologiczne nad genezą zgromadzeń stanowych, jakie nasuwają się przy badaniu sytuacji Europy południowo-wschodniej (II, 2, po franc.); J. H. Grever — próba przedstawienia roli komitetów i komisji Stanów generalnych Niderlandów doby republiki (I, 1, po ang.) oraz sposobu podejmowania decyzji przez to zgromadzenie (II, 2, po ang.); H. G. Koenigsberger — analiza przyczyn, które doprowadziły do zrewolucjonizowania wymienionego zgromadzenia (II, 2, po ang.); T. F. Ruiz — przedstawienie kastylijskich kryzysów politycznych 1248 - 1350 i stosunku do nich Korteżów (II, 1, po ang.); J. A. A. Thompson — wzajemne stosunki Korony i Korteżów kastylijskich w latach 1590 - 1655 (II, 1, po ang.); J. Berenger — omówienie funkcji „gravamina” stanów węgierskich na sejmach XVII w.

S.R.

A Republic of Nobles. Studies in Polish History to 1864, ed. and translated by J. K. Fedorowicz; coeditors M. Bogucka and H. Samsonowicz, Cambridge 1982, Cambridge University Press, ss. XVI, 293.

W trosce o aktualizację wiedzy historycznej o Polsce wśród anglojęzycznych badaczy, z inicjatywy polonijnego historyka, profesora J. K. Fedorowicza (Uniwersytet West Ontario) powstał zbiór 13 studiów polskich specjalistów, nowo napisanych lub adaptowanych dla potrzeb tomu. Przełożył je na angielski sam wydawca. I tak niejako tytułem wprowadzenia w istotę problemu B. Geremek